

De wijk 'defragmenteren'

In de schijnwerper: Mohamed Bourik over de aanpak binnen de wijkwerkplaats

Interview door Anne Eleveld, 2 juni 2026

Mohamed is nu bijna twee jaar wijkwerkplaatscoördinator bij het Kenniscentrum Ongelijkheid. In verschillende stadsdelen waar beleidsplannen en onderzoeksrapporten over ongelijkheid zich opstapelen, coördineert hij in de wijkwerkplaats in Amsterdam-Noord een aanpak die verder gaat dan alleen plannen op papier.

De wijkwerkplaats als schakel naar actie

Het Kenniscentrum Ongelijkheid heeft drie wijkwerkplaatsen in Amsterdam: in Noord, Nieuw-West en Zuidoost. Maar wat is een wijkwerkplaats eigenlijk, en wat voegt het toe aan de wijk?

Een wijkwerkplaats is in de eerste plaats een netwerkplatform waar lokale (bewoners)initiatieven, onderzoekers en beleidsmakers samenwerken aan een ontwikkeltraject rond een wijkvraagstuk. Door deze verschillende perspectieven op te halen en samen te brengen, bewaakt de wijkwerkplaats de effectiviteit van alle inspanningen, met als doel maatschappelijke ambities om te zetten in concrete actie.

In de dagelijkse drukte rennen professionals tegenwoordig vaak hard vooruit. Vanuit zijn rol als wijkwerkplaatscoördinator vraagt Mohamed hen af en toe om stil te staan: "Hebben bewoners daadwerkelijk baat bij wat we aan het doen zijn? Het doel is immers niet om nog meer plannen te maken, maar om ervoor te zorgen dat acties daadwerkelijk aansluiten bij de geleefde praktijk in de wijk."

Het 'afstudeerbuurtje'

Waar begint de aanpak van de wijkwerkplaats?

De basis van de aanpak ligt in het herstellen van een fundament dat in veel wijken beschadigd is. "Bij het Kenniscentrum Ongelijkheid werken we met een gevoelig thema dat enorm veel vertrouwen vraagt," legt Mohamed uit. "Tegelijkertijd is er onder bewoners een gebrek aan vertrouwen in officiële instanties. In het verleden werd er wel informatie opgehaald, maar bleef een vervolgstap die de situatie in de wijk daadwerkelijk verbeterde vaak uit."

Mohamed illustreert dit met een bijeenkomst waarbij ambtenaren en jongeren aanwezig waren. Een zestienjarige jongen zei daar: "Leuk en aardig dat jullie hier vandaag met ons komen praten, maar wij kosten ook geld." Toen een ambtenaar reageerde dat deze bijeenkomst 'goed zou zijn voor zijn cv', merkte Mohamed dat de jongen zich niet begrepen voelde. Later kwam hij er bij de jongen op terug, die zijn wijk een 'afstudeerbuurtje' noemde: een plek waar externen informatie ophalen en promotie maken, terwijl bewoners achterblijven en er onderaan de streep weinig verandert in de buurt.

"Een plek waar externen informatie ophalen en promotie maken, terwijl bewoners achterblijven en er onderaan de streep weinig verandert in de buurt."

Dergelijke ervaringen zorgen ervoor dat bewoners een volgend initiatief vanuit de systeemwereld, hoe goed bedoeld ook, met argusogen bekijken, ziet Mohamed. "Dan is het vertrouwen weg en denken ze: oké, ja, daar heb je er weer zo één."

Om dat vertrouwen te herstellen, neemt Mohamed vanuit het Kenniscentrum Ongelijkheid een verbindende rol op zich. "We streven ernaar dat verschillende partijen weer als gelijkwaardige gesprekspartners met elkaar in gesprek gaan, perspectieven delen en van daaruit beter samenwerken."

Een spiegel voor de stad

Stedelijke ongelijkheid laat zich binnen het Kenniscentrum Ongelijkheid het best omschrijven als de ongelijke toegang tot kansen.

Hoe geeft de wijkwerkplaats in de praktijk invulling aan deze uitdaging?

De wijkwerkplaats doet dit vanuit een neutrale positie die als verbinder verschillende partijen in de stad een spiegel voorhoudt. "Je staat niet altijd blindelings aan de kant van de bewoners, want ook zij hebben die spiegel soms

nodig," legt Mohamed uit. "Dit betekent dat we enerzijds een overheidsinstantie inzicht geven in de bureaucratische hindernissen waar bewoners tegenaan lopen, en anderzijds een lokale stichting van actieve bewoners een spiegel voorhouden over de verbittering die na jarenlange strijd kan ontstaan."

Die spiegel is hard nodig om de dieperliggende spanning tussen mens en systeem te doorbreken. Want hoewel er in de stad genoeg kansen zijn, kunnen niet alle bewoners daar even makkelijk bij komen – de systeemwereld wordt steeds complexer.

"Hoe werken we collectief aan een ander werkproces of narratief, zodat het systeem weer aansluit bij de leefwereld van de bewoners?"

Daarom stuurt Mohamed vanuit de onafhankelijke positie van de wijkwerkplaats op de verbinding tussen de mens en het systeem: "Je kunt kijken naar de mens: hoe vergroten we de deskundigheid of skills? Maar omdat de werkelijkheid voor veel bewoners een ondoorzichtige keten van complexe processen is geworden, moet je ook naar het systeem kijken: hoe werken we collectief aan een ander werkproces of narratief, zodat het systeem weer aansluit bij de leefwereld van de bewoners?"

De toekomst: 'defragmenteren' voor een sterker collectief

Wat is de volgende stap voor de wijkwerkplaats?

Waar er nu nog vaak per los thema wordt samengewerkt, ligt de ambitie voor de komende jaren bij het opbouwen van een sterker collectief. Mohamed vergelijkt die opgave met het 'defragmenteren' van een computer in de jaren '80 en '90. Net als een computer die verspreide gegevens clustert om sneller te worden, wil hij er als wijkwerkplaatscoördinator voor zorgen dat losse informatie, mensen en netwerken in Noord zo samenkomen dat de buurt als geheel sterker wordt.

De mogelijkheden voor die volgende stap ziet Mohamed in de eerste successen die na bijna twee jaar zichtbaar worden. Het mooiste compliment kreeg hij toen lokale bewonersinitiatieven publiekelijk aangaven zich eindelijk gehoord te voelen. Dat gevoel komt volgens hem voort uit meer dan luisteren alleen. Er is een werkwijze nodig die de wijkwerkplaats steeds opnieuw probeert waar te maken: 'zeggen wat je doet en doen wat je zegt.' Door consequent de juiste mensen uit verschillende partijen als gelijkwaardige gesprekspartners aan tafel

te brengen, zodat er echt samen aan oplossingen gewerkt kan worden, is er inmiddels een betrouwbare basis gelegd om op door te bouwen.

"Er bestaat alleen maar wij.

***Zonder iemand die ergens op een knopje drukt,
heb jij geen elektriciteit.***

We hebben elkaar allemaal ergens voor nodig."

Want hoewel een stadsdeel als Noord door gentrificatie en stedelijke ontwikkeling soms het oude 'wij-gevoel' lijkt kwijt te raken, is die onderlinge afhankelijkheid er nog altijd. "Er bestaat alleen maar wij," benadrukt Mohamed. "Zonder iemand die ergens op een knopje drukt, heb jij geen elektriciteit. We hebben elkaar allemaal ergens voor nodig.

De wijkwerkplaats is bij uitstek de plek waar die samenwerking niet alleen een mooi ideaal blijft, maar waar de energie die erin wordt gestoken ook echt resultaat oplevert dat je alleen samen kunt maken."